

AREALUL TURISTIC RUCĂR-BRAN. POTENȚIAL TURISTIC ȘI VALORIFICARE

RUCĂR-BRAN TOURIST AREA. TOURISM POTENTIAL AND VALORIFICATION

BOBOC LUMINIȚA ȘTEFANIA

Postdoctorand Institutul de Economie Mondială

Academia Română

Lect.univ.dr. Departamentul Științe Sociale, Umaniste și ale Naturii

E-mail: luminitaboboc@ymail.com

***Rezumat:** Îmbrăcând diferite forme de manifestare și dezvoltare de la o zonă la alta de la o țară la alta, turismul se înscrie ca un fenomen al secolului nostru, care a devenit unul dintre cele mai vaste fenomene sociale ale anilor noștri cu implicații importante asupra economiei.*

Industrializarea și urbanizarea pronunțată sunt procesele sociale care îl îndepărtează pe om de natură, pe când rolul turismului este de a-l readuce în mijlocul ei.

Motivația analizării arealului depresionar Rucăr-Bran are la bază practicarea unui nou tip de turism, turismul rural, care a luat amploare după anul 1990.

Farmecul aparte al arealului Rucăr-Bran este dat de peisajul armonios în care relieful blând, variat împrumută din măreția și monumentalitatea munților vecini. Dacă pe lângă aceste spectaculoase obiective naturale le amintim și pe cele create de om, valoroasele construcții tradiționale din cadrul vechilor așezări ale arealului, avem tabloul aproape complet al motivelor pentru care este căutat și vizitat de numeroși turiști.

Cuvinte cheie: potențial turistic natural, potențial turistic antropoc, relief carstic, relief glaciatic, areal turistic

Clasificare JEL: O180

***Abstract:** Tourism has become one of the largest social phenomena of this century, with important implications for the economy, encompassing various forms of manifestation and development across different regions and countries.*

The ever-stronger processes of industrialization and urbanization alienate humans from nature at an alarming pace. One of the aims of tourism is to bring back the humans in the middle of nature.

The motivation for the analysis of the Rucăr-Bran areal depression is based on a novel type of tourism, the rural tourism, which became popular after 1990.

The charm of the Rucăr-Bran area is given by the harmonious landscape and gently varying topography which borrows its grandeur and monumentality from the neighboring mountains. Besides the spectacular natural tourist attractions, the area is also rich in man-made ones, such as the valuable traditional buildings in the ancient settlements of the area, which add to the list of reasons why the Rucăr-Bran areal is sought and visited by many tourists.

Keywords: natural tourism potential, anthropic tourism potential, karst relief, glacial relief, touring area

1. Așezare și limite

Arealul Rucăr-Bran este străjuit de Munții Leaota și Bucegi în est și Munții Iezer-Păpușa și Piatra Craiului în vest, desfășurându-se pe direcția principală nord-est sud-vest. Complementaritatea funcțională, în principal turistică, este dată de interferența și parțial apartenența acestui spațiu la spațiile montane din jur. Asupra limitelor estice și vestice nu există nicio îndoială, deoarece sunt clar evidențiază în peisaj de abrupturile puternice ale masivelor limitrofe, care pe cele două flancuri domină cu 500 - 800 m acest areal depresionar intracarpatic.

În schimb, extremitățile sale nordice și sudice rămân „suspendate” către depresiunile Brașov și Stoenești cu 350 - 400 m. Poate și acest aspect constituie un element de originalitate și unicitate, care, alături de celelalte, conferă acestui spațiu geografic carpatic o evidență personalitate.

Sub raport administrativ așezările din areal aparțin județelor Argeș (Stoenești, Dragoslavele, Rucăr) și Brașov (Fundata, Moeciu și Bran).

2. Potențialul turistic natural

2.1. Potențialul morfoturistic

Înfățișarea actuală a arealului Rucăr-Bran este rezultatul unei îndelungate evoluții, iar majoritatea cercetărilor evidențiază faptul că acest spațiu care se suprapune culoarului s-a individualizat în mezozoic la sfârșitul cretacicului datorită mișcărilor de cutare prin care s-au înălțat sinclinalele Bucegi, Piatra Craiului și anticlinalul Leaota.

Din punct de vedere petrografic, arealul este alcătuit din formațiuni petrografice dure cristaline, cam pe la mijlocul erei mezozoice teritoriul arealului Rucăr-Bran a funcționat ca un bazin de sedimentare încadrat de masivele cristaline ale Leaotei, Făgărașului și Iezerului. Aici s-au acumulat din jurasic până în cretacic în mai multe cicluri formațiuni predominant calcaroase, calcare compacte sau gresii și marne apoi formațiuni detritice formate mai ales din conglomerate și gresii.

Platforma Bran contrastează cu bazinele depresionare: Peștera, Dâmbovicioara, Podu Dâmboviței și Dragoslavele.

Culoarul Dâmboviței este situat între Podu Dâmboviței în nord și Cheile de la Cetățuia în sud, nota dominantă este dată de mulțimea bazinelor depresionare de origine tectono-erozive, dar se găsește și un relief carstic evoluat plin de pitoresc.

Râul Dâmbovița este factorul eroziv cel mai important, adâncirea acestuia fiind impulsionată de nivelul de bază coborât și de mișcările neotectonice care au determinat înălțarea și mai pronunțată a munților din jur.

Relieful carstic dezvoltat pe calcare mezozoice se află răspândit în tot arealul arealului Dâmboviței dar cu o mai mare amploare în jurul depresiunii Podu Dâmboviței. Cele mai interesante și spectaculoase complexe de chei se află pe Valea Dâmboviței: Cheile Perimatului, Cheile Plaiului Mare, Cheile Mici la pătrunderea râului în depresiunea Podu Dâmboviței, Cheile Mari sau de Jos, care sunt sculptate în Muntele Ghimbav și cheile de la Cetățuia săpate tot de Dâmbovița dar de această dată în conglomerate cretacee.

Mulțimea peșterilor demonstrează existența unui relief carstic puternic evoluat. Cele mai mari peșteri se găsesc în compartimentul central al arealului: Peștera Dâmbovicioarei aflată pe valea cu același nume în amonte de satul Dâmbovicioara, Peștera de la Coltul Surpat aproape de Podu Dâmboviței, Peștera Uluce și Peștera din Platforma Brăneană.

2.2. Potențialul climato-turistic

Climatul este direct influențat de etajarea reliefului și este unul din factorii favorizanți sau dimpotrivă inhibanți ai activităților turistice. Elementele climatice acționează stimulativ sau restrictiv alături de celelalte componente ale fondului turistic natural, el acționând diferit asupra organismului uman și inducând posibilitatea de practicare a unor anumite forme de turism.

Clima arealului depresionar Rucăr-Bran se încadrează prin particularitățile sale în climatul montan moderat fiind influențat de masivele înalte ale Meridionalilor.

Desfășurarea elementelor climatice este generată de circulația generală a maselor de aer care se face pe direcția predominantă nord-est sud-vest.

Varietatea reliefului și creșterea altitudinii în areal, în dublu sens, dinspre periferie spre cumpăna de ape Giuvala-Fundata și altitudinal dinspre axul arealului spre versanți până la 1400-1500 de metri, generează gradienti verticali și scăderea temperaturii, creșterea cantității de precipitații, a nebulozității și a presiunii termice.

Regimul termic se caracterizează prin valori anuale de 4-8°C scăzând odată cu altitudinea, 7,2°C la Rucăr (700 m), 4,4°C la Fundata (1300 m). În unele depresiuni îndeosebi la Rucăr și Podu Dâmboviței se înregistrează frecvente inversiuni termice care pe lângă temperaturile minime coborâte mai determină brume timpurii și târzii și îngheț la sol.

Precipitațiile medii anuale la Rucăr sunt de 810,9 mm iar la Fundata de 1020,9 mm. Durata medie a stratului de zăpadă este de 200 de zile care se menține de la mijlocul lunii noiembrie până în prima decadă a luni aprilie.

În general, vântul este cel mai instabil element meteorologic fiind influențat de circulația generală atmosferică, de relief și alți factori. Datorită munților din jur direcția generală a vânturilor la Fundata este repartizată relativ uniform în nord-est 41,7% și în sud-vest 42,6%. Local aici vânturile sunt cunoscute sub numele de Pietraru deoarece bat dinspre Piatra Craiului topind zăpada cu pericol de producere a inundațiilor și Băltărețul deoarece bate dinspre Bucegi și Leaota încălzind climatul.

Climatul impune desfășurarea activităților recreative generând “atmosfera” favorabilă sau nefavorabilă actului recreativ catalizând sau dimpotrivă inhibând derularea acestuia.

2.3. Funcția turistică a hidrografiei

Alături de relief hidrografia se instituie în principala sursă de atracție turistică aparținând cadrului natural.

În arealul Rucăr-Bran apele curgătoare alcătuiesc un veritabil păienjeniș, care ferăstruiește munții, generând bazinele depresionare cu lunci, terase și chei de rară spectaculozitate.

Apele curgătoare sunt reprezentate de râul Dâmbovița care drenează partea centrală și sudică a arealului și râul Turcului care se scurge spre Depresiunea Brașov.

Bazinul hidrografic al Dâmboviței ocupă circa două treimi din suprafața arealului fiind cel mai important afluent al Argeșului cu o lungime de 266 km. Dâmbovița își are obârșia în masivul Iezer-Păpușa sub vârful Roșu la o altitudine de 2.240 m prin unirea pâraielor Borcănașul și Valea Vadului. Între izvor și Podul Dâmboviței râul străbate circa 42 de km lungime, o denivelare spectaculoasă de aproape 1500 m având o pantă medie de 39,4 m/km.

La Podul Dâmboviței râul se mai domolește dar își mărește debitul prin colectarea afluenților, principalul afluent este Dâmbovicioara, apoi Cheia format din unirea Rudăriței cu Urdărița, acesta își adună apele dinspre Dealul Sasului și Munții Leaota.

Debitul mediu anual al Dâmboviței ajunge la 4,55 m³/s primăvara și 13,5 m³/s iarna. Între Podul Dâmboviței și Rucăr, Dâmbovița primește pârâul Ghimbav care își adună apele de pe clina nord-vestică al munților Leaota.

Mai jos de Rucăr, Dâmbovița confluează cu Râușorul cel mai important afluent provenit din Munții Iezer-Păpușa cu o lungime de 15 km și suprafața bazinului hidrografic de 53 kmp, acesta colectează mici pâraie cu debit bogat ca: Boțianu, Strâmba, Mâldarul și Andreiașul aflate pe partea dreaptă a Râușorului.

În aval de Rucăr, Dâmbovița se lărgeste și în bazinetul Dragoslavele are ca afluenți pe Frasinul, Valea Caselor și Valea Hotarelor ultimii afluenți mai importanți până la ieșire din areal sunt: Valea Bădenilor (15 km), cu o suprafață hidrografică de 57 kmp, apoi Valea lui Coman pe partea stângă și pârâul Stoeneasca pe dreapta.

Bazinul hidrografic al Turcului drenează Platforma Brăneană având o lungime de 25 km iar suprafața de 200 kmp aparținând sistemului hidrografic al Oltului; direcția de curgere a râului se suprapune înclinării generale a Platformei Brăneane SV – NE.

Principalii afluenți ai Turcului sunt: Moeciu, Șimon, Sohodol, Pietra și Sârbicioara, care își adună apele de pe clina Pietrei Craiului și Bucegilor, cu o pantă accentuată ce formează lunci și terase.

2.4. Potențialul turistic al biosferei

În strânsă corelație cu condițiile morfologice și climatice, caracterul regiunii montane s-a individualizat printr-un înveliș biogeografic complex ce concură la o mai accentuată diversificare a fondului turistic natural.

2.4.1. Vegetația

Vegetația forestieră ocupă primul loc între ecosistemele arealului Rucăr-Bran, raportat la suprafața arealului, cu o pondere de 47%. Suprafețele forestiere cele mai întinse aparțin comunei Rucăr, circa 20.000 ha, iar Branul posedă 4.000 ha.

În repartiția altitudinală a pădurilor distingem un prim etaj al pădurilor de foioase, mai ales făgete, între 500-1000 m și un etaj al pădurilor de amestec până la 1400-1500 m.

Pădurile de foioase sunt răspândite în bazinele depresionare din partea sudică a arealului Dâmboviței și pe Valea Moeciu în partea de nord; alături de fag cel mai răspândit arbore al acestor păduri este carpenul (*Carpinus butulus*). Se mai întâlnesc: frasinul (*Fraxinus excelsior*) și mesteacănul (*Betula venusta*), iar pe alocuri apar și ulmul de munte (*Ulmus montana*), plopul (*Populus tremula*) și arțarul (*Acer platancies*).

Pădurile de amestec, în care alături de fâgete, coniferele devin odată cu înălțimea predominante, ocupând versanții înalți până la 1400-1500 m sau pe cei întunecoși cu expoziție nordică. Cele mai răspândite specii de conifere sunt: molidul (*Picea albies*), bradul (*Abies alba*) și laricea (*Larix decidua*).

Pajiștile secundare reprezintă o asociație care ocupă, datorită dezvoltării unui pășorit intens, mari suprafețe din Platforma Bran. Covorul pajiștilor montane este format din numeroase specii, cum ar fi: păiușul (*Festuca rubra*), firuța (*Agrestis termis*), țepoșica (*Nardus stricta*), păiușul de livadă (*Festuca pratens*) și trifoiul alb (*Trifolium repens*).

Numeroase flori înviesc prin culorile lor multicolore pășunile și fânețele montane, dintre ele nu lipsesc: viorelele (*Viora adorata*), cicoarea (*Cichorum intylus*), sânziencele (*Galium verum*), gura leului (*Antihirum majus*).

În zonele carstice mai apar: ovăsciorul auriu (*Trisetum flovescens*), garofița (*Dianthus spiculifolius*) și rogozul (*Corex ruprestis*).

Specii de mare interes științific sunt endemismele dintre care amintim: garofița Pietrei Craiului (*Dianthus spiculifolius*) unică în lume care se răsfață pe bârnelor inaccesibile ale Pietrei Craiului alături de sângele voinicului (*Nigritella nigra*), bulbucul de munte (*Trollius europaeus*), drobușor (*Isatis transylvanica*), smârdanul (*Rhododendron kotschy*) și nu în ultimul rând floarea de colț (*Leontopodium alpinum*).

2.4.2. Fauna

Cadrul natural specific arealului Rucăr-Bran este deosebit de favorabil pentru o faună bogată și diversificată care populează pădurile, fânețele și pășunile montane.

În pădurile de conifere și fâgete se regăsesc numeroase specii de animale: lupul (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*), jderul de pădure (*Martes martes*), veverița (*Sciurus vulgaris*).

Pe culmile înalte ale Pietrei Craiului întâlnim capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), specie ocrotită de lege.

Dintre speciile de păsări trăiesc aici: pițigoi (*Paris montana*), muscărul mic (*Ficedula parva*), pitulicea sfârâitoare (*Philoscopera dibilatrix*) și ciocănitoarea cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*).

În apele Dâmboviței și ale afluenților săi trăiesc laolaltă cu păstrăvul (*Salmo trutta gobia*), lipanul (*Thimallus thimallus*) și mioga (*Barbus meridionalis petngi*).

Posibilitățile de practicare a vânătorii și pescuitului constituie o premisă favorabilă în amplificarea turismului de sejur.

3. Potențialul turistic antropic

Arealul Rucăr-Bran este puternic umanizat și ca atare obiectivele turistice de natură antropică apar cu predilecție mai ales aici, iar în celelalte zone predomină bazele de cazare.

3.1. Obiective religioase

Edificiile religioase atrag masele de vizitatori printr-o serie de atribute comune tuturor construcțiilor antropice cum sunt: vechimea, grandoarea, dar și prin însușiri specifice particulare cum ar fi: stilul constructiv, decorația interioară și funcția îndeplinită.

Din suita monumentelor religioase din zona Branului de o mai mare atractivitate turistică sunt: bisericile din Șimon, Cheia, Fundata și Bran.

Biserica din Șimon construită în 1790 cuprinde în plan naosul și pronaosul care se înscriu într-un dreptunghi acoperit cilindric.

Existența *Bisericii „Adormirea Maicii Domnului”* din Fundata este atestată documentar din 1777, dar actuala construcție a fost ridicată între anii 1835-1837, pictura fiind realizată de dascălul Ion Vartolomeu din Șimon.

Biserica din Bran construită în 1820 a fost pictată în anul 1836, construcția cuprinde în plan un naos cu patru travee flancat în extremitatea vestică de două abside semicirculare în interior și poligonale în exterior. Fațadele tencuite și văruiate au ferestre înalte fără ancadrame terminate, cornișa este subliniată de un profil din tencuială, iar turnul este decorat pe toată înălțimea cu pilaștri neoclasiți ce-i conferă o notă originală, construcția păstrând structura originală.

În Dragoslavele mai reține atenția vechea *Biserică Domnească*, aflată în centrul comunei construită pe vremea domnitorului Grigore Ghica, datând din 1661, apoi *Schitul de lemn* de la Podrișor asemănător construcțiilor maramureșene de acest gen.

Aspectele edificiilor religioase indică trainicele relații culturale dintre Țara Românească și zona Branului, alături de puternicele influențe venite prin meșterii de dincolo de Carpați.

3.2. Resurse istorice

Primele dovezi certe care atestă existența Rucărului încă din vechime sunt aduse de existența *castelului roman de la Scărișoara* care datează din vremea stăpânirii romane în Dacia, punct de atractivitate turistică și astăzi.

Alte vestigii arheologice au fost descoperite la Peștera Mare și Peștera Mică din satul Peștera; în Peștera Mică au fost descoperite unelte din silex, resturi osteologice iar în Peștera Mare au fost descoperite unelte specifice epipaleoliticului și ceramică neolitică.

Castelul Bran este unul dintre cele mai vechi și interesante monumente ale arhitecturii laice din România; pe un promotoriu ce domină împrejurimile se află crescut parcă din trupul unei uriașe stânci Castelul Bran.

Acesta a fost construit de maeștrii brașoveni în urma privilegiilor din 19 noiembrie 1377 acordate de Ludovic de Anjou. Arhitectura edificiului este specifică secolului XIV și a fost inițial subordonată rolului de cetate folosind pe deplin avantajele oferite de poziția strategică, astfel planul întregii construcții era neregulat, edificiul fiind prevăzut cu trei turnuri de supraveghere și apărare în est, vest și nord. Apoi în secolul XVII-lea au avut loc modificări importante adăugându-se un nou turn pe latura sudică.

Cele patru turnuri cu zidurile care le unesc formând incinta sunt lucrate din piatră de stâncă și bolovani de râu, materiale de construcții specifice vremii.

Încăperile seculare ale cetății adăpostesc în prezent valoroase elemente în care arta gotică și cea barocă se împletesc cu arhitectura rustică medievală transilvăneană. Se impun îndeosebi colecțiile de mobilier gotic și baroc, colecțiile de pictură și sculptură, de porțelanuri și arme medievale alături de colecțiile de icoane pe sticlă întregite de numeroasele trofee de vânătoare.

În fosta curte a castelului Bran azi se află un muzeu etnologic în aer liber înfățișând case din lemn, instalații tehnice țărănești și gospodării întărite.

Muzeul s-a deschis în anul 1961 și cuprinde 14 gospodării țărănești fiecare monument fiind amenajat cu minuțiozitate și cu tot inventarul din epocă. Cel mai vechi monument din muzeu este casa din Sohodol construită în anul 1970 și este compusă dintr-o tindă fără plafon și cameră de locuit. În jurul anului 1960 casa a fost modificată prin construirea unei săli în partea din față, monumentul se înscrie în grupa planurilor cu două încăperi, casă și sală, prispa deschisă se desfășoară pe toată fațada având balustrada ornamentată.

3.3. Fondul turistic etnografic

O adevărată rețea de așezări, gospodării permanente, temporare sau sezoniere sunt risipite pe ambii versanți ai Carpaților de la Rucăr până la Bran. Majoritatea satelor brăne - Fundata, Șirnea, Fundățica, Sohodol, Predeluț, Moieciu de Jos, Moieciu de Sus, Măgura - s-au format prin așezarea populației din satele submontane și văile apropiate. Satele de aici sunt sate risipite fie sub formă de hodăi fie sub forma unor grupări de gospodării constituite în sate sau crânguri.

Această structură s-a păstrat până de curând la Măgura și la Peștera, locuitorii trăind în case construite pe stânci sau pe văile apelor repezi de munte. În cadrul acestor așezări gospodăriile sunt situate departe de drumuri, locuitorii căutând să-și asigure prin producția proprie cerințele gospodărești. Existența populației, așezată în gospodării răspândite pe plaiurile munților, este confirmată încă din vechime, într-un document din 1710.

În Dragoslavele vatra satului s-a extins considerabil, noile gospodării adevărate, vile de munte au dus la unirea cu Rucărul în nord și cu Stoieniști, în sud dezvoltându-se tipul de sat stradă; prin potențialul său turistic satul Dragoslavele poate fi considerat “sat turistic” atât datorită frumuseților naturale, cât și a celor istorice.

Arhitectura populară caracteristică zonei Bran este dezvoltată mai ales la locuința dezvoltată pe orizontală cu un singur nivel. Tipul cel mai vechi de casă cuprinde în plan camera de locuit și tinda, înșirându-se în familia planurilor asimetrice cu o singură intrare prin tindă; în fața casei se găsea tinda ce ulterior devine târnaț. Casa era clădită din bârne și molift lucrate cu multă măiestrie și cioplite în patru muchii una cu alta.

Gospodăria cu ocol întărit specifică Branului are aspectul unei mici cetăți în jurul căreia sunt așezate cu spatele spre exterior casa și construcțiile anexe, o poartă înaltă închide curtea interioară care constituie adăpost pentru oi în timpul ierni.

Materialul folosit pentru construcția gospodăriei era format din bârne lungi de brad așezate pe bolovani de piatră, pereți fiind executați din trunchiuri de copac fasonați.

Decorația exterioară este reprezentată prin unele modele crestate pe palisandrul târnațului, pe friza de sub streășină sau pe stâlpii porților.

Decorația interioară este în strânsă legătură cu arhitectura casei și ca o caracteristică generală a ansamblului acestei arhitecturi se remarcă dispunerea orizontală alternativă și simetrică a pieselor cu caracter decorativ: ceramică, picturi pe sticlă, pe pânză, sau țesături de interior.

Sistemul de încălzire cu vatră înaltă și coș de formă dreptunghiulară așezată lângă peretele median către ușă este specific transilvănean.

Disponerea mobilierului cu patul de-a lungul peretelui, masa cu laviță în față, modul de aranjare a țesăturilor din lână care uneori acoperă pereți de sus până jos, ștergarele lungi așezate pe partea superioară a peretelui dau o notă aparte locuinței.

3.4. Instalațiile tehnice

Arealul Rucăr-Bran este străbătut de râuri repezi propice dezvoltării și amenajării instalațiilor tehnice. Aici are loc dezvoltarea morilor, iar într-un document din 13 aprilie 1460 se face prima mențiune cu privire la existența unei mori a Branului. Pe parcursul timpului satele din zona Bran se specializează pe anumite instalații astfel: Branul, Moieciu de Jos și Moieciul de Sus sunt zone în care are o mare dezvoltare industria morăritului.

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea apar instalații pentru decortificarea semințelor de in, industriile țărănești legate de prelucrarea textilelor cum sunt: pivele, dârstele și vâltorile dezvoltate datorită practicării intense a creșterii oilor și cerințelor de prelucrare a lânii.

În anul 1830 în Bran sunt menționate documentar 8 dârste, 11 pive, tipul de piuă întâlnit în zona Bran este aceea cu male majoritatea fiind acționate cu forța motrică a apei. Piuă propriu-zisă era folosită pentru îngroșarea și finisarea pânuri, desagelor și a straielor.

Vâltoarea este un accesoriu al pivei, are forma unui triunghi de con așezat cu vârful în jos construită din scânduri de brad uneori găurite și legate între ele cu cercuri de stejar.

La dârste procesul de îngroșare și uniformizare se bazează tot pe batere care se produce datorită căderii repetate prin greutatea proprie a materialului.

Joagărele din zona Bran au fost în general simple, cu o singură pânză, instalația era acționată de roată hidraulică cu admisie inferioară. Roata angrenată hidraulic imprimă mișcarea de rotație fusului care printr-o volantă transformă mișcarea de rotație în mișcare de translație necesară joagărului.

Activitatea locuitorilor din areal, desfășurată cu mijloace și procedee specifice unui anumit nivel de dezvoltare tehnică, se oglindește și în varietatea instalațiilor tehnice. Bogăția formelor, ingeniozitatea mecanismelor, inventivitatea remarcabilă prezentă în fiecare instalație dau posibilitatea conturării unei imagini veridice asupra trecutului populației de aici și asupra experienței rezultate din folosirea unor materiale din practica milenară a unor ocupații și meșteșuguri.

3.5. Ocupațiile și meșteșugurile

Acestea au o importantă tradiție în arealul Rucăr-Bran, iar cea mai cunoscută ocupație este păstoritul datorită căruia zona Bran a fost caracterizată ca una dintre principalele rezerve ale țării noastre. Aici păstoritul se practică prin două tipuri specifice: păstoritul pendulator de munte și păstoritul transhumant specific proprietarilor de turme mari.

Altă ocupație importantă este agricultura, fiind mai dezvoltată din punct de vedere economic în satele Sohodol, Predeluț și Moieciu de Jos, unde natura satului a favorizat cultura cartofului, a pomilor fructiferi și într-o mai mică măsură a cerealelor. La altitudini de peste 1000 m se practică agricultura în terase.

Locuitorii din arealul Rucăr-Bran se ocupă și cu prelucrarea lemnului, ocupație tradițională preluată din generație în generație și diversificată în raport cu cerințele vieții. Paralel cu satisfacerea nevoilor gospodărești materialul lemnos a fost prelucrat și pentru piață fiind o sursă de venituri. Locuitorii din Peștera, Fundata, Șirnea și Măgura se ocupau în special cu colhăritul în pădurile de conifere, activitate ce implică adunatul, rostogolitul și transportatul lemnului.

Confecționarea sitei și a șindrilei necesară la realizarea acoperișurilor poate fi considerată o specialitate a brănenilor. Uneltele folosite la prelucrarea lemnului până în secolul XVIII-lea erau: securea, țapina, parul de colhărit, maiul și pentru despăcat bușteni - cramponul.

Ocupațiile secundare sunt culesul din natură, vânătoarea, pescuitul și albinăritul care sunt anterioare agriculturii și creșterii animalelor. Culesul din natură a constituit în zona Branului o îndeletnicire obișnuită practică în trecut destul de intens de păstori în timpul pășunatului și de femei și copii, produsele culese din natură erau destinate: alimentației sau industriei casnice; dintre plantele alimentare primul loc îl ocupau ciupercile apoi fructele: fragi, zmeură, mure, alune și măceșe.

Albinăritul s-a practicat în arealul Rucăr-Bran timp îndelungat în stupi primitivi confecționați din trunchiuri de copaci scobiți în interior sau din împletituri; paralel cu albinăritul s-a practicat și prelucrarea cerii pentru confecționarea lumânărilor.

Dintre meșteșugurile țărănești se remarcă prelucrarea lemnului, construindu-se mori, pive, joagăre sau teascuri. Categoria uneltelor de muncă cumulează un vast repertoriu de piese realizate din lemne de diferite esențe. În această categorie se înscrie seria de unelte și obiecte folosite creșterii animalelor cu deosebire în cel al păstoritului, printre acestea se înscriu: vasele de muls, vasele de frământat cașul sau puținile pentru bătut untul, însă cele mai reușite realizări estetice sunt întâlnite la păpușarele de caș.

Fierăritul a fost practicat în toate atelierile sătești din zona arealului și s-a dezvoltat în corelație cu practicarea ocupațiilor de bază și a altor meșteșuguri. Un asemenea atelier mai funcționează și azi în satul Șirnea care are un inventar diversificat cum ar fi: serii de ciocane, nicovală, bardă, cuțitoaie, vătrai pentru cărbuni și foale.

Cojocăritul s-a practicat în trecut mai ales în Branul de Sus, Rucăr și Șirnea unde se menține până azi cojocăritul în formele lui tradiționale. Un număr de cojocari au funcționat în satele de jos ca exemplu Bran-Poarta unde ca urmare a tradiției se practică și azi dar este adaptat modei actuale.

Din categoria pieselor de blană fac parte: căciula cu fund purtată de ciobani, pieptarul înfundat sau despăcat în față, cojocul scurt cu mâneci sau cojocul lung.

Alt meșteșug de o importanță deosebită este încondeierea ouălor care este foarte răspândit în zona Branului excelând printr-o măiastră execuție a desenului, printr-un bogat repertoriu de motive ornamentale. Calitatea deosebită a ouălor împesțirite a făcut ca zona Branului să se impună cu aceste produse până peste hotare.

Ca procedee tehnice folosite se practică doar cel al scrierii cu ceară a motivelor decorative cu ajutorul condeielor de diferite grosimi. În gama decorativă a ouălelor o pondere însemnată o dețin motivele tradiționale cum sunt: motivul solar, pomul vieți sau vârtelnița.

Ocupațiile și meșteșugurile în zona arealului Rucăr-Bran reprezintă o îmbinare organică între tehnică și artă avându-și originile la începutul istoriei. De la forma lor primară de manifestare la gradul superior atins în zilele noastre au parcurs un drum lung pe linia perfecționării tehnicii a diversificării produselor și a ridicării nivelului artistic.

3.6. Obiceiuri și manifestări artistice

În cadrul obiceiurilor și al manifestărilor folclorice cea mai importantă manifestare este *Nedeea* care se organizează în arealul Rucăr-Bran.

Nedeile s-au desfășurat veacuri de-a rândul în poienile înalte ale munților, la poalele munților sau lângă izvoarele râurilor, reunind anual o mulțime de locuitori din satele submontane și Subcarpați.

De-a lungul secolelor manifestările complexe ale Nedeilor, de petreceri, de schimburi comerciale, de cunoaștere, de căsătorie, au constituit liantul sufletesc ce exprimă continuarea unor vechi tradiții. Reluarea Nedeii de la Fundata începând din anul 1969 se datorează inițiativei locuitorilor care la sfârșit de iulie adună mulțimi impresionante de oameni.

Alături de Nedei mai trebuie menționate și alte obiceiuri derivate din ocupația păstoritului cum ar fi: “Împărțitul Munților” reflex peste veacuri a împărțitului în devălmășie a pășunilor și fânețelor montane. Alte obiceiuri mai sunt: “Măsura Laptelui”, “Însemnarea Oilor”, și “Răvășitul oilor” care se desfășoară în Șirnea.

Focul lui Sumedru este o tradiție românească veche de 2000 de ani. În noaptea de 25 octombrie, (Sf. Dumitru – apărătorul păstorilor), se aprind focuri și tinerii se adună în jurul acestora. Obieciul este vechi, se presupune că s-a suprapus peste un ritual păgân de purificare a spațiului înconjurător prin foc, ritual de origine geto-dacă.

Zona Rucărului este renumită pentru creșterea animalelor, îndeosebi a mioarelor, astfel festivalul *Expopastoralis* are ca principal scop promovarea acestei îndeletniciri. Programul evenimentului cuprinde spectacole cu iz câmpenesc, expoziții de animale și concursuri. Prezentarea animalelor se desfășoară în mai multe etape, precum: bovine adulte, tineret femel și mascul, ovine adulte, berbeci și tineret ovin.

Concursul crescătorilor de animale, "Povestea brânzei", prilejuiește schimbul de experiență între gospodarii munteni. Gospodine harnice și pricepute prepară mâncăruri tradiționale ce vor fi expuse pentru degustare. Printre apetisantele gustări se număra: urdașul, balmeșul, mămăliga în pături, covrigi în ouă etc.

Baza materială turistică cuprinde ansamblul mijloacelor de cazare, terapeutice, de agrement, alimentație publică, transport în vederea satisfacerii cererii turistice. Baza materială este aceea care permite „fixarea la obiectiv” a subiecților care într-un interval de timp prestabilit valorifică componentele fondului turistic natural sau antropic.

Dotarea bazei materiale turistice se face prin integrări armonizare și are la bază următoarele principii: flexibilitatea, funcționarea maximă, integrarea armonioasă, rentabilitatea și rețelele independente.

4. Baza materială turistică

4.1. Baze de cazare și alimentație publică

Bazele de cazare reprezintă elementul esențial al bazei materiale turistice de care este dependentă însăși dezvoltarea turistică.

Formele de cazare au evoluat de la componentele „clasice” – casă de odihnă – specifice stațiunilor, continuând cu apariția cabanelor la începutul secolului nostru. În perioada postbelică au fost reconsiderate ca formă de cazare: hanul turistic, motelul, popasul turistic, adaptate unui turism de masă cu o mobilitate accentuată.

În arealul Rucăr-Bran se găsesc în număr mare popasuri turistice, care au apărut ca urmare a necesității de a asigura locuri de cazare în perioada de vârf a sezonului turistic.

Tabel 1 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

Tipuri de structuri de primire turistica	Judete	Localitati	Ani				
			Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
			Numar				
			Numar	Numar	Numar	Numar	Numar
Total	Arges	Rucar	16	15	20	22	28
		Dâmbovicioara	9	8	10	15	17
	Brasov	Fundata	9	15	15	21	22
		Moieciu	77	87	128	137	140
		Bran	80	70	108	116	118
Total		191	195	281	311	325	

Sursa: Institutul Național de Statistică

Analizând numărul de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare în perioada aleasă (2010 - 2014) se constată o creștere a acestora pe total regiune luată în studiu, de la 191 unități în 2010 la 325 unități în 2014.

Tabel 2 – Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități								
Tipuri de structuri de primire turistică	Județe	Localități	Ani					
			Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	
			UM: Numar					
			Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	
Hoteluri	Arges	RUCAR	1	1	1	1	1	
		BRASOV	:	1	2	2	2	
		FUNDATA	:	:	1	3	3	
		MOIECIU	2	3	6	5	7	
Moteluri	Brasov	BRAN	1	1	1	1	1	
Vile turistice	Arges	RUCAR	:	4	4	4	6	
		BRASOV	2	2	10	10	11	
		FUNDATA	2	2	5	6	6	
		MOIECIU	3	2	4	4	3	
Sate de vacanta	Brasov	BRAN	1	1	1	1	1	
Cabane turistice	Arges	RUCAR	1	1	2	2	3	
		DIMBOVICIOARA	:	:	1	3	2	
		BRASOV	BRAN	:	:	:	1	:
Pensiuni turistice	Arges	RUCAR	14	9	13	15	18	
		DAMBOVICIOARA	5	8	9	12	15	
		Brasov	BRAN	75	64	93	100	102
			FUNDATA	7	10	9	12	13
			MOIECIU	72	81	116	126	128
Campinguri	Brasov	BRAN	1	1	1	1	1	
Bungalouri		FUNDATA	:	3	:	:	:	
		MOIECIU	:	:	1	1	1	

Sursa: Institutul Național de Statistică

Dinamica fluxurilor turistice a dus și la diversificarea tipurilor de structuri de cazare din arealul studiat, predominând pensiunile agroturistice, în Bran-Moieciu. Pe tipuri de structuri de cazare, ponderea cea mai mare o reprezintă pensiunile agroturistice, urmate la distanță mare de hoteluri (16,9%), celelalte unități de cazare având o reprezentare redusă.

Un aport important la creșterea capacității de cazare îl aduc și pensiunile turistice din zonă, cele de la Rucăr, acolo însă capacitățile de cazare sunt încă modeste.

Agroturismul a cunoscut o intensă dezvoltare în cadrul arealului Rucăr-Bran, în ultimii ani, o serie de pensiuni au fost amenajate de locuitorii din zonă. Pensiunile oferă: spații de cazare, o gamă variată de produse culinare din producțiile proprii, liniște și prețuri mai scăzute.

La aceste baze de cazare nota specifică este dată de intimitatea și autenticitatea serviciilor, dar numărul locurilor de cazare în cadrul pensiunilor este mai redus și se rezumă la ospitalitatea familială.

4.2. Căile de comunicație

Alături de celelalte componente ale bazei materiale, căile de comunicație aduc o contribuție importantă orientând și canalizând fluxurile turistice.

Căile rutiere pătrund în interiorul arealului Rucăr – Bran prin DN 73 (Câmpulung – Dragoslavele – Rucăr – Bran), DN 72A (Târgoviște – Voinești – Stoenești – Valea Mare) și DN 73A (Predeal – Râșnov).

Din arealul Rucăr-Bran se pot întreprinde numeroase ascensiuni în Bucegi, Piatra Craiului, Leaota, Peceneagu.

Bibliografie

1. Bonifaciu, S., Doxenescu, N., Ciotoiu, Ioana, (1976) - *România ghid turistic*, vol III, Editura Pentru Turism, București.
2. Ciangă, N., (1997) - *Turismul în Carpații Orientali. Studiul de geografie umană*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
3. Cocean, P., (1999) - *Geografia turismului*, Editura Focul Viu, Cluj-Napoca.
4. Hașdeu, T., (1983) - *Cetatea Bran*, Editura Științifică, București.
5. Mac, I., (1998) - *Geografia turismului*, Curs Tg-Mureș.
6. Mendrea, S., (1978) - *Bran*, Editura Turism, București.
7. Simion, T., (1990) - *Culoarul Rucăr-Bran o poartă în Carpați*, Editura Sport-Turism, București.
8. Stoica Georgeta, Moraru, Olivia, (1981) - *Zona etnografică Bran*, Editura Sport-Turism, București.
9. Tufescu, V., (1974) - *România om-economie*, Editura Științifică, București.
10. www.insse.ro
11. www.primariarucar.ro
12. www.fundata-sirnea.ro
13. www.primariabran.ro

Acknowledgements

Această lucrare a fost realizată cu sprijinul finanțării obținute în cadrul proiectului de studii doctorale și postdoctorale: „Studii doctorale și postdoctorale Orizont 2020: promovarea interesului național prin excelență, competitivitate și responsabilitate în cercetarea științifică fundamentală și aplicată românească” Contract POSDRU/159/1.5/S/140106.